

Tekna

Politikkdokument om klima, miljø og energi

VEDTATT AV TEKNAS HOVEDSTYRE 25.08 2016

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Teknas politikkdokument om klima, miljø og energi

Tekna mener:

- Tekna legger til grunn konklusjonene til FNs klimapanel om klimaendringer og Parisavtalens ambisjoner om globale utslippskutt og klimatilpasninger. Tekna støtter det norske klimaforlikets målsettinger, og vil jobbe for en tett oppfølging av disse.
- Klimatilpasning må bli et viktig kriterium i samfunnsutviklingen, spesielt med tanke på arealdisponering og infrastrukturbygging. Den nyeste kunnskapen må ligge til grunn for nye investeringer.
- Kompetanse bidrar til å løse samfunnets utfordringer. Vi jobber for å fremme teknologiske og naturvitenskapelige løsninger som bidrar til å kombinere bærekraft, velferd og vekst.
- Norge er en energinasjon som skal videreutvikles. På veien mot lavutslippssamfunnet trenger vi økt forskning, teknologiutvikling og fullskala demonstrasjonsanlegg på en rekke områder innen fornybare og ikke-fossile energikilder. Eksisterende vannkraftanlegg må rustes opp og moderniseres slik at de blir mer energieffektive.

Klima og miljø

Klima- og miljøpolitikken må ha et tverrsektorielt perspektiv, og være basert på oppdatert kunnskap og føre var-prinsippet.

De tre største utslippskildene i Norge er olje- og gassvirksomhet, tradisjonell industri og transportsektoren. Utslipp fra disse sektorene bør derfor særlig reduseres.

Vi har alle et ansvar for å ta vare på mennesker og miljø og forhindre tap av arts mangfold. Eksempelvis bør ikke produksjon av biodrivstoff skje på bekostning av sårbar eller verneverdig skog, eller på bekostning av matproduksjon. Vern og bærekraftig bruk av arealer og naturressurser må få større prioritet i forvaltningen. Verdien av økosystemtjenester må synliggjøres og vektlegges i beslutningsprosesser.

Rapporten «Klima i Norge 2100¹» anslår at vi vil få mer styrtregn i årene fremover. Faren for flom grunnet overvannsproblematikk er økende. Tekna mener det må iverksettes kunnskapsbaserte tiltak for å forebygge skader som følge av overvann. Det krever også et forsterket statlig-lokalt samarbeid. Samtidig som vi må begrense skader på klima og miljø, må det arbeides for å utvikle strategier og tiltak som viser hvordan vi kan tilpasse oss klimaendringene. Å kunne forutse og dermed varsle om ekstremvær, flom og skred blir stadig viktigere, og kan redde menneskeliv.

Tekna vil:

- jobbe for en tett oppfølging av nasjonale og internasjonale forpliktelser
- være en politisk pådriver for at Norge utvikler og tar i bruk teknologi som bidrar til utslippsreduksjoner både i Norge og utlandet
- øke bevilgningene til forskning på klima og klimatilpasning
- at offentlige innkjøp og anbudsprosesser skal vektlegge klima- og miljøregnskap med livsløpsanalyse (sirkulær økonomi).

Fornybare og andre ikke-fossile energikilder

«Det grønne skiftet» er et gedigent ingeniørprosjekt. På veien mot lavutslippssamfunnet trenger vi økt forskning, teknologiutvikling og fullskala demonstrasjonsanlegg på en rekke

¹ Norsk Klimaservicesenter (NKSS), 2015:

<http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M406/M406.pdf>

områder, som vannkraft, jordvarme, havenergi, hydrogen, bioenergi, sol- og vindkraft. Forskning på energilagring er også essensielt for å øke bruken av fornybare energikilder.

Tekna vil:

- arbeide fram konkrete tiltak i samarbeid med myndighetene for å øke antall arbeidsplasser i Norge som jobber med fornybare og andre ikke-fossile energikilder.
- opprettholde og stimulere til aktiv bruk av Klimateknologifondet.
- styrke miljøteknologiordningen og gjøre den permanent.
- jobbe for raskere innføring av neste generasjon biodrivstoff basert på cellulose fra norsk trevirke.

Energi-, olje- og gassektoren

Norges vannkraft- og petroleumsressurser er fellesskapets eiendom. Olje og gass har vært viktig for utvikling av velferdssamfunnet, og vil fortsatt være viktig for Norge i mange år. Sektoren gir mange arbeidsplasser, også i landbasert industri. Norge er samtidig forpliktet av det norske klimaforliket, og internasjonale klimaavtaler. Olje- og gassutvinning vil derfor måtte trappes ned over tid. Dette må skje planmessig for å sikre forutsigbarhet og øke rekruttering til andre, og mer klimavennlige næringer.

Tekna mener at elektrifisering av norsk sokkel kan redusere klimautslippene fra sektoren, avhengig av beliggenhet og ved bruk av fornybare energikilder. Kost/nytte må vurderes i hvert tilfelle.

Tekna ønsker å beholde dagens TFO-ordning (tildeling i forhåndsdefinerte områder) som et supplement til ordinære nummererte konsesjonstildelinger.² Både den ordinære nummererte konsesjonstildelingen og TFO-ordningen må evalueres. Tekna mener at evalueringen må se på ressursbruk og kostnader for bransjen ved dagens tildelingssystem, samt konsekvenser for miljø, klima og ressursutnyttelse i havrommet. I tillegg bør man se på forholdet mellom administrativ og politisk tildeling.

Karbonfangst og -lagring i Norge er ett viktig tiltak for å redusere utslipp, særlig fra energikrevende industri.

Tekna vil:

- beholde dagens TFO-ordning som et supplement til ordinære nummererte konsesjonstildelinger.
- jobbe for et fullskala karbonfangst- og lagringsprosjekt i Norge.
- opprette et CO₂-fond etter modell av NO_x- fondet, hvor inntekter fra CO₂-avgiften brukes på teknologiprojekter med formål å redusere klimaskadelige utslipp.

Kraftforsyning og nett

De siste tiårene har det vært en økning i kraftforbruk, men utbygging og vedlikehold i sentral- og regionalnettet har ikke vært i tråd med dette. Ordningen med grønne sertifikater vil øke kraftproduksjonen, som ytterligere vil aktualisere investeringer i nettet. Tekna mener derfor det må utarbeides en nasjonal plan for bygging og vedlikehold av kraftlinjer, også av hensyn til energisikkerhet og -forsyning.

Tekna støtter ordningen med grønne sertifikater, og ønsker denne forlenget også etter 2021.

² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/evaluering-av-tfo-ordningen/id643972/>

Eksisterende vannkraftanlegg må opprustes og moderniseres slik at vi kan produsere mer energi fra disse. Det må bli fortgang i byggingen av utenlandskabler. Det må utvikles en strategi for å gjøre Norge til et «grønt batteri», som fleksibelt kan levere kraft etter behov til Europa.

Statkraft er statens viktigste redskap for utvikling av kraftressursene i Norge. Tekna mener at Statkraft og Statnett fortsatt skal være under statlig kontroll, og ha en forutsigbar utbyttepolitikk.

I dag bygges kraftlinjene slik at kapasiteten matcher effekttoppene på forbruk. Et jevnere og lavere strømforbruk enn i dag vil legge til rette for et mer rasjonelt kraftnett i framtiden. Strømkunder betaler i dag for forbruk, samt en årlig fastpris knyttet til nettleie. For å få til et jevnere forbruk bør strømgjengingene bli effektbaserte. En effektbasert tariff må utarbeides slik at strømkunder fortsatt har motivasjon for energieffektiviseringstiltak og lokal produksjon av energi. Tariffstrukturen må være enkel å forstå.

Tekna vil:

- arbeide for at norske utbyggere kommer bedre ut av ordningen med grønne sertifikater enn i dag.
- gjøre Norge til et «grønt batteri», og få fortgang i bygging av utenlandskabler.
- arbeide for at Statnett får økte ressurser til å investere i sentralnettet. Statkraft og Statnett skal fortsatt være ledende aktører innen kraftutbygging og nettbygging.
- få til et jevnere strømforbruk ved at strømgjengingene blir effektbaserte. Fastleddet, i form av et fast beløp per år uavhengig av forbruk og effekt, bør derfor avskaffes.
- videreutvikle SMART GRID-løsninger; styringssystemer som i større grad legger til rette for energieffektivisering, forbedret nettutnyttelse og samkjøring av forbruk og produksjon. Vi ønsker en nasjonal strategi for SMART GRID som inkluderer løsninger for smarte bygg og lokalt distribuert strøm- og varmeproduksjon.
- utvikle hensiktsmessige forretningsmodeller slik at privatpersoner og bedrifter får større insentiver til å selge overskuddsstrøm til nettet. Det vil blant annet være et insentiv for økt utbygging av plusshus. Plusskunder i Norge må få grønne sertifikater for all strømproduksjon, som i Sverige.

Energisparing og energieffektivisering

Tekna mener at Norge, på samme måte som EU, bør fastsette mål om å effektivisere nasjonal energibruk.³ Et overordnet formål med å effektivisere og redusere forbruket bør være å redusere CO₂-utslipp og andre skadelige gasser som metan og NO_x. Mål må videre settes for ulike sektorer, som industri og eksisterende bygningsmasse.

Tekna vil:

- være en politisk pådriver for mer energisparing og -effektivisering, spesielt i industrien og eksisterende bygningsmasse.
- styrke ordninger som stimulerer til flere ENØK-investeringer i næringsliv og private hjem.

Infrastruktur, areal- og transportplanlegging

Tekna støtter en nullutslippsvisjon for samferdselssektoren, herunder flere el-ferger og landstrøm til skip. Tekna mener at jernbanenettet må oppgraderes og utbygges. Det vil få mer gods over på bane, som et mer klimavennlig transportmiddel. Norge bør gjøre som Sverige, der sentrale vei- og jernbanestrekninger blir planlagt sammen.

³ http://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020/index_en.htm

Det må satses mer på kollektivløsninger som ikke bare er rettet fra utkant og inn mot sentrum av byene, men også ringløsninger og tverrforbindelser. Det må lønne seg å velge andre fremkomstmidler enn privatbil. ITS (intelligente transportsystemer) har de siste årene økt kvaliteten og kortet ned tiden på kollektivreiser som krever overgang mellom flere transportmidler. Tekna støtter etableringen av en nasjonal reiseplanlegger. Reisende må på en enkel måte ha tilgang på informasjon om hvilken reisemåte som tar kortest tid og koster minst mulig. Transportinformasjonen må i tillegg vise om kollektive reiser lønner seg framfor å kjøre privatbil.

Tekna støtter tiltak som rushtidsavgift og parkeringsrestriksjoner, men dette må skje sammen med utbygging av kollektivtrafikken samt raske og sikre sykkelveier.

Arealplanleggingen i de store byene må være faglig basert, ha en langsiktig horisont og gi insentiver til at eiendomsbesittere, utviklere, kommuner og ulike statlige etater utvikler miljø- og klimavennlige byområder.

Tekna vil:

- arbeide for en stedsutvikling som gir muligheter for en grønn livsstil og minimere det daglige transportbehovet.
- være en politisk pådriver for overgangen til miljøvennlig drivstoff innen alle transportformer.
- arbeide for innføring av intelligente transportsystemer (ITS) i privat- og kollektivtransport.
- jobbe for en mer helhetlig og faglig basert arealplanlegging, herunder at samferdselsutbygginger baseres på beregninger av kapasitetsbehov og totale klima- og miljøvirkninger.
- arbeide for en enklere prisstruktur for reiser med overgang mellom ulike kollektivselskaper.

Tekna

Tekna **kjemper** for deg og
faget du **brenner** for